

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	356
Land:	Iran
Kilde:	Dansk Flygtningehjælp
Titel:	"Iran"
Udgivet:	1. juli 2007
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. august 2007

Dansk Flygtningehjælp
Giv flygtninge en fremtid

IRAN

Senest opdateret: Juli 2007 af Louise Juelskjær

- 1 Baggrund
- 2 Den seneste politiske og militære udvikling
- 3 Menneskerettighedssituationen
 - 3.1 Generelt
 - 3.2 Myndighedsudøvelse - Sikkerhedsapparatet
 - 3.3 Retssystemet
 - 3.4 Tortur
 - 3.5 Dødsstraf
 - 3.6 Religiøse mindretal
 - 3.7 Etniske minoriteter
 - 3.8 Ytrings- og pressefrihed
 - 3.9 Menneskerettighedsforkæmpere
 - 3.10 Kvinder
 - 3.11 Æresvold
 - 3.12 Utroskab
 - 3.13 Homoseksuelle
 - 3.14 Politisk opposition
- 4 Dansk asylpraksis
 - 4.1 Politisk aktivitet
 - 4.2 Sur place, medieeksponering
 - 4.3 Familiestridigheder
 - 4.4 Homoseksualitet
 - 4.5 Etniske minoriteter/politiske aktiviteter
 - 4.6 Religion

- 4.7 Praksis i Udlændingesservice
- 4.8 Udsendelse af afviste asylsøgere
- 5 Vigtigste kilder

1 Baggrund

Iran ligger i det sydvestlige asien og er omgivet af nabolandene Irak, Tyrkiet, Armenien, Aserbajdsjan, Turkmenistan, Afghanistan og Pakistan. Landet er ca. 1.6 millioner kvadratmeter stort og har en befolkning på ca. 69 millioner.

Den iranske islamiske republik blev oprettet i 1979, efter at Iran havde været et monarki under ledelse af en shah. Efter en langvarig periode med stabilitet var den økonomiske situation i 1977 forværret, og oppositionen mod Shahen begyndte at vokse betydeligt. Oppositionen bestod blandt andet af venstreorienterede, liberale og islamiske aktivister, og de stærkeste viste sig snart at være støtter til Ayatollah Ruhollah Khomeini, som på daværende tidspunkt var i eksil i Paris. Efter en periode med strejker og demonstrationer blev Shahen tvunget til at forlade landet i januar 1979, og Khomeini kom til landet umiddelbart efter. Landet blev efterfølgende erklæret en islamisk stat.

Khomeini blev udnævnt til Faghih, religiøs overhoved, og Ali Khamenei blev valgt til præsident i oktober 1979. Efter Khomeinis død i 1989 blev Khamenei udnævnt til Faghih.

Fra 1997 til 2005 var Mohammed Khatami præsident. Khatami blev hovedsagligt valgt af unge, kvinder og middelklassen på et reformprogram indeholdende etablering af politiske partier, indførelse af retsstatsprincipper og en socialt orienteret politik.

2 Den seneste politiske og militære udvikling

Iran har gennem de seneste år været præget af en kamp mellem de reformvenlige kræfter og de religiøse konservative. Reformisterne havde indtil parlamentsvalget i februar 2004 flertal i parlamentet, mens de konservative hele tiden har kontrolleret magtapparatet gennem Guardian Council, der overvåger al lovgivnings overensstemmelse med islamiske og forfatningsmæssige principper. Resultatet har været, at de reformer, som Khatami lovede, kun i begrænset omfang er blevet gennemført. Dette har medført stor frustration og modløshed i befolkningen. I forbindelse med parlamentsvalget nedlagde Guardian Council forbud mod et ikke ubetydeligt antal af de reformvenlige kandidater, og resultatet af valget blev en stor sejr til de konservative.

I juni 2005 blev den ekstremt konservative Mahmoud Ahmadinejad valgt som Khatamis efterfølger. Ahmadinejad, der har en fortid som borgmester i Teheran, kommer fra en dybt religiøs arbejderklassefamilie. Hans tilhængere er at finde blandt landbefolkningen, den fattige bybefolkning og de religiøse konservative. Hvor de reform-orienterede kandidater fokuserede på menneskerettigheder, demokrati og social liberalisering koncentrerede Ahmadinejads valgkamp sig først og fremmest om bekæmpelse af fattigdom, arbejdsløshed og korruption. I et

land præget af stor arbejdsløshed og inflation blev han fremstillet og af mange opfattet som en folkets mand, der forstod sig på iranernes hverdagsproblemer.

3 Menneskerettighedssituationen

3.1 Generelt

Menneskerettighedssituationen er meget kritisabel, og forværres ifølge flere rapporter betragteligt år for år. Menneskerettighedsovertrædelserne omfatter blandt andet udenretlige og vilkårlige henrettelser, anvendelse af tortur, vilkårlige arrestationer, svære fængselsvilkår, manglende retsbeskyttelse, unfair rettergange, forfølgelse af politiske dissidenter og menneskerettighedsforkæmpere, diskrimination mod kvinder og religiøse og etniske mindretal samt restriktioner i blandt andet forsamlings-, ytrings-, bevægelses- og religionsfriheden.

3.2 Myndighedsudøvelse - Sikkerhedsapparatet

Mange menneskerettighedskrænkelser begås af såkaldte "parallelle institutioner" som for eksempel paramilitære grupper og civilklædte efterretningsagenter. Efterretningstjenesterne driver ulovlige hemmelige fængsler og afhøringscentre.

Ahmadinejads regering er domineret af tidligere medlemmer af sikkerheds- og efterretningstjenesterne, hvoraf nogle angiveligt har været involveret i nogle af de mest alvorlige menneskerettighedskrænkelser i Iran siden revolutionen i 1979. Der er ingen mekanisme til overvågning af menneskerettighedskrænkelser foretaget af regeringsmyndigheder. På trods af at utallige vidnesbyrd fra tidligere fængslede og tilbageholdte og omfattende beviser eksempelvis implicerer Statsanklageren i Teheran i nogle af de værste sager vedrørende menneskerettighedskrænkelser, er han hidtil ikke blevet holdt ansvarlig for sin rolle heri.

Ansaret for den interne sikkerhed i Iran er delt mellem forskellige ministerier og organisationer. De organer, som oftest nævnes i asylansøgninger, skal her fremhæves.

3.2.1 Revolutionsgardisterne – Pasdaran

Revolutionsgardisterne er hovedansvarlige for Irans interne sikkerhed. Revolutionsgardisterne står ikke tilbage for at komme med politiske udtalelser, således har lederen flere gange advaret reformisterne mod deres bestræbelser.

3.2.2 Basij

Basij er under revolutionsgardisterne kontrol, og har som aktivitetsområde overvågning af de islamiske regelsæt, så som at kontrollere, at kvinder overholder dress-koden.

3.2.3 Ansar-e Hezbollah

Ansar-e Hezbollah (partisaner af guds parti) består af religiøse personer, som ser sig selv som bevarere af Islam. De har været ansvarlige for at chikanere kritikere, har ødelagt boghandlere og afbrudt møder. Gruppen skal ses som de konservatives forlængede arm.

3.3 Retssystemet

Retssystemet er ikke uafhængigt af myndighederne og er under religiøs indflydelse. Retssystemet anvendes som en bremse for reformer og friheder.

Der findes mange forskellige domstole inden for det iranske retssystem, og ingen af dem lever på nogen måde op til internationale minimumsstandarde. Særligt er Revolutionsdomstolene kendt for manglende overholdelse af internationale standarder. Revolutionsdomstolene behandler blandt andet sager om politiske forbrydelser, national sikkerhed og narkokriminalitet. Arrestation af politiske opponenter eller medlemmer af minoriteter sker ofte uden retskendelse eller uden, at der rejses sigtelse. Stik imod lovgivningen foregår retssager ofte for lukkede døre uden, at den sigtede får adgang til en advokat. Dommerne er sjældent uafhængige af myndighederne. Der rapporteres om hemmelige og summariske retssager samt hemmelige fængsler, der ligger udenfor National Prison Office's (NPOs) kontrol. Her trues og tortureres politiske fanger ustraffet af ikke-statskontrollerede, såkaldte "parallelle", efterretningstjenester.

Den iranske straffelov baserer sig på en bestemt fortolkning af sharia-lovgivningen og foreskriver piskeslag, stening, amputation og dødsstraf for en lang række sociale og politiske lovovertrædelser. Mindst 36 personer blev idømt piskeslag i 2004. Ifølge Amnesty International formodes det reelle tal at være væsentligt højere. En del personer dør som følge af piskeslag.

Den iranske straffelov foreskriver, at såfremt en person idømmes forskellige straffe, skal effektueringen af straffene foregå således, at det er muligt at udføre alle de idømte straffe. Således vil en person idømt piskeslag og dødsstraf ved stening først skulle piskes og derefter stenes.

I slutningen af 2005 etablerede det iranske retssystem en Special Protection Division, der har til opgave at kontrollere kvarterer, moskeer, kontorer og andre steder, hvor folk samler sig, for moralsk kriminalitet.

3.4 Tortur

Uagtet at tortur i henhold til forfatningen er forbudt, findes et stort antal rapporter om, at tortur udøves af sikkerhedsmyndighederne og fængselspersonale over for anholdte og fængslede personer. Blandt andet er det kendt, at der i Evin fængslet i Teheran anvendes tortur mod politiske modstandere samt langvarig isolationsfængsling.

3.5 Dødsstraf

Der er i Iran dødsstraf for bl.a. mord, narkotikakriminalitet, røveri, utroskab, homoseksualitet, og samleje mellem en ikke-muslimsk mand og en muslimsk kvinde. Dødsstraf bliver rutinemæssigt eksekveret. Angiveligt er en del af dem, der henrettes for f.eks. narkokriminalitet, reelt politiske dissidenter. Derudover blev for eksempel deltagere i studenterurolighederne i 1999 dødsdømt.

I slutningen af 2002 udstedte retssystemet et midlertidigt forbud mod dom til stening. Dog var der modsatrettede synspunkter blandt de højtstående religiøse, hvor mange udelukkede alternativer til stening for bestemte forbrydelser. I følge Amnesty International fortsætter de iranske domstole med at idømme dødsstraf ved stening, og to personer blev rapporteret stenet til døde i 2006, mens andre blev idømt dødsstraf ved stening.

Iran anvender også dødsstraf over for børn under 18 år og ifølge Amnesty International er mindst 4 unge lovovertrædere henrettet i 2006, heraf var en person under 18 år, da dommen blev eksekveret. I 2006 blev den første henrettelse foretaget i maj af en 17-årig dreng.

I 2006 registrerede Amnesty International 177 henrettelser. En del henrettelser blev udført ved offentlig hængning. Tallet formodes reelt at være højere.

3.6 Religiøse mindretal

US State Department rapporterede i september 2006, at religionsfriheden det forgangne år var blevet yderligere begrænset i Iran, specielt for Baha'i og sufi-muslimer.

99 % af den iranske befolkning er muslimer, heraf er ca. 89 % shia-muslimer og 10 % sunni-muslimer.

De eneste andre anerkendte trossamfund er jøder, kristne og zoroaster. Medlemmer af disse trossamfund er garanteret pladser i parlamentet. Anerkendelsen betyder endvidere, at disse trossamfund har kunnet oprette deres egne skoler og organisationer. Lederne af skolerne skal imidlertid være muslimer. Der har ligeledes været tilfælde, hvor det at undervise eller prædike på farsi har medført chikane og arrestationer, fordi farsi forstås af den bredere befolkning, og prædikener og undervisning derfor kan karakteriseres som mission.

Medlemmer af religiøse mindretal oplever statslig sanktioneret diskrimination på en række områder blandt andet med hensyn til adgang til uddannelse, bolig og beskæftigelse, ligesom vilkårlige overgreb på religiøse minoriteter, chikane samt længerevarende tilbageholdelser uden rettergang forekommer.

De, der vælger at praktisere deres religion meget offentligt, f.eks. ved at missionere, risikerer forfølgelse. Ifølge UK Home Office har der efter parlamentsvalget i februar 2004 været rapporteret om stigende diskrimination fra myndighedernes side især overfor medlemmer af den evangeliske kirke.

I retssystemet diskrimineres ligeledes mod de religiøse mindretal, således at ikke-muslimer modtager lavere erstatninger og hårdere straffe. Guardian Council har godkendt et forslag om regulering af blodpenge, således at størrelsen af blodpenge betalt af gerningsmanden for drab eller overgreb på en ikke-muslim nu skulle være det samme, som hvis ofret er en muslim. Ændringen vedrører dog hverken medlemmer af Baha'i-samfundet eller kvinder. Fælles for de anerkendte minoritetsreligioner er endvidere, at det er forbudt at missionere og forsøge at hverve muslimer som medlemmer.

Muslimske mænd kan indgå ægteskab med ikke-muslimske kvinder, hvorimod et ægteskab mellem en muslimsk kvinde og en ikke-muslimsk mand ikke anerkendes.

Et stigende antal personer tilhørende religiøse mindretal har gennem de senere år forladt Iran på trods af, at det er forbudt at immigrere under iransk lov.

3.6.1 Jøder

Der lever mellem 20.000-40.000 jøder i Iran. Jøderne lider under myndighedernes anti-israelske holdning og de radikale muslimers forestilling om, at jøder naturligt støtter zionismen og staten Israel. I maj 2000 blev ti jøder idømt straffe på mellem fire og 30 års fængsel for spionage. Retssagerne blev fra mange sider kraftigt kritiseret som manglende de helt basale retssikkerhedsgarantier. Disse sager har betydet, at der har været sat fokus på jøder i Iran, og de er blevet chikaneret og truet, ligesom der har været angreb på deres ejendomme.

Jøder kan få udstedt pas og tilladelse til at rejse udenlands, men nægtes ofte multiple-udrejsetilladelser, som andre borgere normalt får. Med undtagelse af visse forretningsrejsende, kræver myndighederne at jøder bliver cleareret og betaler ekstra gebyrer før hver udlandsrejse.

Jøder bliver som andre religiøse minoriteter diskrimineret i relation til for eksempel ansættelser og arbejde. Det er dog generelt tilladt religiøse minoriteter at arbejde med mad eller eje egen madforretning. Imidlertid vil de fleste muslimer ikke spise mad, tilberedt af jøder, hvilket i praksis betyder, at dette heller ikke er en levevej.

3.6.2 Kristne

Den kristne befolkning i Iran udgør ca. 300.000 personer, hvoraf størstedelen er af armensk oprindelse. Der er iflg. nogle rapporter ca. 10.000 assyriske kristne. Herudover er der protestantiske trossamfund, herunder evangeliske kirker. Der er mellem 5.000 og 10.000 mandæere (der af myndighederne, men ikke af sig selv, betragtes som kristne). Myndighederne har vist sig meget tolerante over for den armenske kirke, da der prædikes på armensk, og den derfor ikke bliver anset som missionerende over for muslimer. Derimod har de evangeliske kristne gennem de senere år været fulgt tæt af myndighederne, fordi der her prædikes og undervises på farsi. Myndighedernes reaktion har været lukning af kirker samt arrestationer af specielt konvertitter. Der har tillige i stigende grad været tale om chikane for eksempel i form af registrering af kirkegængere uden for kirker og krav om forevisning af identifikationspapirer.

3.6.3 Zoroaster

Zoroaster accepterer traditionelt ikke konvertering og missionerer derfor ikke. Zoroaster taler deres eget sprog gabri. Bortset fra en enkelt Reuter rapport, er der ifølge UK Home Office ikke rapporteret om myndighedschikane mod zoroaster i de seneste år. Dog rapporterer US State Department i september 2006, at zoroasterne har været forhindrede i at sammenkalde til et Spiritual Assembly af frygt for at myndighederne tager modforholdsregler. Ligeledes rapporteres om diskrimination i relation til arbejde og uddannelse.

3.6.4 Baha'i

Baha'i-samfundet startede som en reformistisk del af shia-islam i 1800-tallet. Det er ikke anerkendt i Iran, men betragtes som en politisk, kontrarevolutionær sekt. Medlemmer af samfundet, som er den største ikke-islamiske minoritet med ca. 300.000-350.000 medlemmer, har ikke samme civile rettigheder i samfundet som andre borgere. Først i februar 2000, hvor det blev muligt at registrere ægteskaber uden at skulle oplyse sin religion, blev det muligt for medlemmer af Baha'i-samfundet at få anerkendt deres ægteskaber. De har generelt ikke mulighed for at få udstedt hverken identifikationspapirer eller pas. Dog skulle det i det seneste par år være blevet lettere at få pas samt få pas fornyet på iranske ambassader rundt om i verden.

Medlemmer af Baha'i-samfundet udsættes for vilkårlige og systematiske menneskerettighedskrænkelser. Ifølge loven er Baha'i blod "mobah", hvilket betyder, at det kan flyde uden straf. Der findes løbende rapporter om dødsdomme og tilfældige arrestationer af medlemmerne. Ifølge Amnesty International blev 64 medlemmer af Baha'i-samfundet arresteret i løbet af 2006, heraf var de fire fortsat tilbageholdt ved årets udgang. De løslades som regel hurtigt, dog oftest kun efter betaling af store bøder eller kaution. Imidlertid droppes anklagerne for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om statsfjendtlige aktiviteter eller spredning af falske påstande kun sjældent, og folk lever under konstant frygt for at blive arresteret igen. I februar 2005 blev to medlemmer af Baha'i-samfundet løsladt efter 15 års fængsel og ved udgangen af 2004 sad et enkelt medlem af Baha'i-samfundet fængslet på livstid. Derudover er der siden 1979 konfiskeret store antal ejendomme og religiøse skrifter. Baha'i udsættes ligeledes ofte for afskedigelser fra jobs. Medlemmer af Baha'i-samfundet har for så vidt adgang til retssystemet, men dommene går dem stort set altid imod.

3.6.5 Sufier

Sufismen er en mystisk tradition af islam, der i forskellige varianter lægger specielt stor vægt på åndelighed i trosudøvelsen. Man mener, at den stammer fra det 8. århundrede. Sufier er traditionelt meget filosofisk og internationalt orienteret. Nimatullahi Sufisme, er en traditionel orden (med forskellige undergrupperinger) inden for sufismen, der udsprang i Iran i 1400-tallet. Indtil revolutionen i 1979 boede størstedelen af denne ordens medlemmer i Iran.

Der udtrykkes blandt observatører stor bekymring over den stigende chikane og undertrykkelse af deres muligheder for religionsudøvelse, der er sket i forlængelse af regeringens stigende intolerance over for sufierne. Ifølge UK Home Office rapporterer observatører, at der er tale om et crack-down på sufierne af en karakter og størrelse, der ikke tidligere er set i den islamiske republik. Lov og praksis af betydning for sufier er ambivalent. Prominente sufi-ledere chikaneres konstant af efterretnings- og sikkerhedstjenesten. US State Department rapporterer i september 2006, at restriktioner i forhold til sufi-grupper og lukning af gudstjenestesteder blev mere udtalte i løbet af 2005/2006. I februar 2006 blev mellem 1000 og 2000 arresteret, angiveligt under brug af overdreven magtanvendelse, under en tilsyneladende fredelig demonstration i Qum i forbindelse med myndighedernes forsøg på at lukke et tilbedelsessted. De fleste blev løsladt hurtigt, men i maj måned blev 52 ifølge Amnesty International idømt 1 års fængsel, piskeslag og en bøde. Ifølge US State Department rapport fra september 2006, er der rapporter om, at myndighederne inden for det sidste år havde udstedt et fuldstændigt forbud mod at praktisere sufi.

3.6.6 Konvertitter

For mænd er der dødsstraf for at konvertere fra islam til en anden religion, mens dette for kvinder straffes med livsvarigt fængsel. Hvorledes dette praktiseres er vanskeligt at få oplysninger om. I de første år efter at den islamiske republik blev oprettet, blev henrettelser eksekveret, men de senere år har myndighederne ikke i samme omfang efterstræbt konvertitter. I løbet af 2004 og 2005 ses der ikke at være anvendt dødsstraf i forbindelse med konvertering. US State Department rapporterede imidlertid i september 2006, at uidentificerede personer dræbte en mand, der var konverteret til kristendommen ti år tidligere. Angiveligt havde han modtaget dødstrusler de foregående par år. Hans død blev efterfulgt af undertrykkelse og trusler mod andre kristne, blandt andet blev ti kristne arresteret. I praksis vil konvertitter ofte

opleve chikane, men vil tilsyneladende som regel være i stand til at praktisere den nye religion i et vist omfang.

3.7 Etniske minoriteter

På trods af, at alle personer af enhver etnisk oprindelse ifølge den iranske forfatning har lige rettigheder, er diskrimination hyppigt forekommende. Særligt diskrimineres over for andre sprog end farsi i uddannelsessystemet og i medierne, ligesom der, ifølge en FN Special Rapporteur vedrørende adequate housing, sker diskrimination over for etniske og religiøse minoriteter i relation til fordeling af ressourcer, adgang til og kvalitet af boliger, vand og sanitære forhold. Ligeledes sker der uforholdsmæssig stor ekspropriation af minoriteters ejendom.

De største minoriteter er azerier og kurdere. Derudover findes et antal arabere, baluchis, lur og turkmenere.

3.7.1 Azeri

Azeri er den største minoritet med ca. 15 millioner medlemmer. Azerier har deres eget sprog, som er i familie med tyrkisk. Azerier har stor bevidsthed om deres baggrund, men der er kun i meget lille omfang tale om et ønske om uafhængighed eller sammenlægning med Aserbajdsjan. Azerier er shia-muslimer og generelt velintegrerede. Ifølge U.S. Department of State rapport fra februar 2005 klager azerier over, at de udsættes for etnisk diskrimination. Adskillige azerier sidder fængslet for at have talt for kulturelle og sproglige rettigheder for azerier. I slutningen af juni 2005 blev et stort antal azerier arresteret, da de deltog i den årlige Babek Castle samling i Kalayber, hvor azeri kultur og historie festligholdes. Mindst 21 blev ifølge Amnesty International efterfølgende idømt straffe på mellem tre måneder og et år. Nogle blev også forbudt adgang til Kalayber for en periode på ti år.

3.7.2 Kurdere

Der findes ca. 6 millioner kurdere i Iran, som for størstedelens vedkommende bor i den nordvestlige del af landet i provinsen Kurdistan. Kurdere oplever i vidt omfang diskrimination. De iranske myndigheder slår meget hårdt ned på kurdiske løsrivelsestiltag, særligt over for medlemmer af organisationerne Kurdistan Demokratiske Parti i Iran (KDPI) og Komala. Mange kurdere er dog velintegrerede i det iranske samfund.

I løbet af sommeren 2005 skød og dræbte de iranske myndigheder den kurdiske aktivist, Shivan Qaderi og to andre. Under den efterfølgende demonstration med deltagelse af tusinder af kurdere skød sikkerhedsstyrkerne ind i menneskemængden, hvorved mange blev dræbt eller såret. Sikkerhedsstyrkerne foretog herefter massearrestationer og -tilbageholdelser af demonstrationsdeltagere.

3.7.3 Arabere

Arabere i Iran udgør mere end 4 millioner. De bor i det sydvestlige Iran, hovedsagligt i den krigshærgede og minerede Khuzestan provins, der grænser op til Irak. Til trods for diskrimination og undertrykkelse i Iran støttede den arabiske befolkning i Khuzestan Iran i krigen mod Irak.

Over en årrække er 200-250.000 arabere rapporteret tvangsforflyttet fra deres landsbyer uden passende kompensation på grund af store udviklingsprojekter i Khuzestan. I april 2005 forår-

sagede rygter om, at de iranske myndigheder havde yderligere planer om at tvangsflytte landets arabiske befolkning store demonstrationer, hvor mindst 54 personer blev dræbt, da myndighederne greb ind. Hundreder blev arresteret og flere rapporteret tortureret.

Amnesty International rapporterer, at hundreder af arabere er blevet arresteret siden valget af Ahmadinejad og mange frygtes tortureret eller mishandlet. Fængslerne i Khuzestan er overfyldte på grund af de mange fængslinger. Børn så unge som 12 år rapporteres fængslet sammen med voksne. Kvinder, med eller uden børn, herunder gravide, rapporteres ligeledes tilbageholdt i længere perioder uden adgang til retshjælp eller rettergang.

Bombeeksplosioner i henholdsvis juni og oktober 2005, eksplosioner ved olieanlæg i september og oktober 2005 og yderligere bombninger i januar 2006 blev ligeledes efterfulgt af massarrestationer og rapporter om tortur. To blev henrettet i marts 2006 efter, på grundlag af en unfair rettergang, at være blevet dømt til døden for deltagelse i bombeattentatet i oktober 2005.

3.8 Ytrings- og pressefrihed

Der er i princippet ytrings- og pressefrihed i Iran, med mindre udøvelsen af disse rettigheder er i modstrid med islamiske principper eller folkelige rettigheder. Det sidste betyder i praksis, at friheden er pålagt restriktioner af myndighederne. Generelt er pressefriheden ifølge flere kilder blevet stadigt forværret de senere år.

Den forsigtigt begyndende liberalisering af det iranske samfund skabte i slutningen af 90'erne en øget samfundsdebat i medierne. I begyndelse af Khatamis præsidentperiode i 1997 blev restriktionerne over for pressen lempet, men siden 2000 er mere end 100 aviser og publikationer blevet lukket af myndighederne. Derudover er redaktører, skribenter, journalister og menneskerettighedsforkæmpere, blevet afhørt, vilkårligt arresteret, tortureret og dømt. Dette ses som et væsentligt tilbageskridt for de reformvenlige. Målgruppen for overgrebene har været personer og medier, som har sat spørgsmålstejn ved de grundlæggende principper for den islamiske stat. Alle aviser overvåges og censureres. Reporters without Borders beskrev i 2006 Iran som "the Middle East's biggest prison for journalists and bloggers...".

Udenlandsk tv via satellit udgør for et betydeligt, men ukendt, antal iranere en vigtig kilde til nyheder og information, selvom parabolantennener har været forbudt siden 1994. I juni 2006 annonceredes et crackdown som fortsætter, og ifølge flere kilder er tusindvis af paraboler siden blevet konfiskeret. Internettet er for mere end 3 millioner iranske brugere ligeledes et vigtigt medium for formidling af emner, der ellers ikke kan diskuteres frit. Mange hjemmesider blokeres af de iranske myndigheder, og deres bagmænd chikaneres og tilbageholdes. Ifølge Amnesty International oplyste det regeringsejede Information Technology Company, at 10 millioner websites filtreres af myndighederne. I oktober 2006 udstedtes et regulativ, der begrænsede private brugeres online-hastighed til 128 kbit/sek. I november 2006 rapporteredes det, at alle websites, der havde noget med Iran at gøre, skulle registreres inden for to måneder. Det er imidlertid sværere for de iranske myndigheder at spore udenlandske weblogs, og det har tilsyneladende fået myndighederne til at overveje at lave et nationalt intranet afskåret fra omverdenen, således at alle internet-aktiviteter vil kunne overvåges.

3.9 Menneskerettighedsforkæmpere

Menneskerettighedsforkæmpere i Iran udsættes for alvorlige begrænsninger i deres arbejde. Som ovenfor nævnt er ytringsfriheden stærkt begrænset. Det samme gælder organisationsfriheden. Mange menneskerettighedsforkæmpere udsættes for chikane, angreb, arrestationer, fængsling og tortur. Mange har rejseforbud, hvilket hindrer dem i at rejse til udlandet. Det er meget kompliceret at registrere en NGO og registrering nægtes ofte, hvilket indebærer risiko for lukning. I august 2006 blev et ledende menneskerettighedsinstitut, Centre for the Defence of Human Rights (CDHR) bandlyst og medlemmerne truet med arrestation, skulle de fortsætte deres arbejde. Kun få tør modtage økonomisk støtte fra udlandet, og ifølge Amnesty International er der forlydender om, at den iranske indenrigsminister har lavet en liste over NGO'er, der angiveligt har modtaget finansiel støtte fra "problematic internal and external sources". Ligeledes forlyder det, ifølge Amnesty International, at indenrigsministeren forbereder tiltag, der skal begrænse disse organisationers aktiviteter.

3.10 Kvinder

Det fremgår af den iranske forfatning, at kvinder og mænd har lige rettigheder, men dele af den iranske lovgivning indeholder bestemmelser, som diskriminerer kvinder, ligesom kvinder udsættes for social diskrimination.

Diskriminationerne er lovfæstet i anliggender vedrørende eksempelvis familierettigheder og ejendomsrettigheder. Det er ligeledes særdeles vanskeligt for kvinder at få retsbeskyttelse. Kvinders vidneudsagn tæller det halve af en mands, og det er derfor vanskeligt for en kvinde at føre bevis.

Udstedelse af pas til kvinden kræver ægtemandens tilladelse. Når først passet er udstedt, behøver en kvinde tilsyneladende ingen særlig tilladelse til udrejse fra ægtemanden.

Kvinder har pligt til på offentlige steder at bære den særlige klædedragt hijab, have håret dækket og ansigtet fri for make-up. Overtrædelse straffes med advarsel, bøde, op til 74 piskeslag eller tre måneders fængsel. Håndhævelsen af disse påbud har varieret over tid, og forekommer i høj grad at være vilkårlig. Med henvisning blandt andet hertil, proklamerede de konservative efter sejren ved parlamentsvalget i 2004, at "social korruption" ikke længere ville blive tolereret, og i juli samme år foretog det "moraliske politi" flere razziaer mod kvinder.

På den internationale kvindedag, den 8. marts 2006 samledes ca. 1.000 kvinder i Studenterparken (Daneshjoo) for at fejre den internationale kvindedag. Forsamlingen blev imidlertid opløst af politiet, der dels forinden havde fotograferet deltagerne, dels optrådte meget voldeligt mod kvinderne og blandt andet slog og sparkede en 70-årig kendt, næsten blind, feministisk poet. Journalister blev tilbageholdt og deres kameraer konfiskeret.

Vold mod kvinder i hjemmet er særdeles udbredt, og politiet er meget tilbageholdende med at involvere sig i disse sager, endsiige rejse tiltale mod voldelige ægtefæller eller andre familiedlemmer. I disse sager er det anerkendt at anvende blodpenge som kompensation, for så vidt angår kvinder dog kun det halve beløb i forhold til, hvis ofret havde været en mand. Voldtægt er ulovligt men udbredt og straffes sjældent.

3.11 Æresvold

Æresvold sker blandt de arabiske, kurdiske og azeri minoriteter. Ifølge UNHCR foreligger der AFP rapporter om, at mindst 40 kvinder fra Khuzestan blev dræbt af deres familier over en periode på to måneder i 2003. Der var ikke rapporter om adgang til statslig beskyttelse i denne type sager.

3.12 Utroskab

Der er som ovenfor nævnt dødsstraf for utroskab. Reglerne om bevis er meget strenge i disse sager og kræver enten parternes tilståelse, fire mandlige vidner eller tre mandlige vidner og to kvindelige vidner. En mand, der griber sin kone i utroskab, kan uden risiko for straf slå hende og hendes partner ihjel. En kvinde har ikke samme rettighed.

3.13 Homoseksuelle

Homoseksualitet er i stigende grad *socialt* accepteret. Således findes der rundt om i landet særlige steder, som er kendte samlingspunkter for homoseksuelle. Homoseksualitet praktiseres imidlertid oftest meget diskret.

Der er ifølge *straffelovgivningen* op til dødsstraf for homoseksualitet. Det er dog vanskeligt at få sikre oplysninger om, hvordan reglerne praktiseres. Gennem flere år har det været den almindelige opfattelse, at myndighederne tilsyneladende ikke er opsøgende i forhold til at identificere og retsforfølge homoseksuelle, i al fald ikke så længe det praktiseres bag lukkede døre. Indtil 2004 oplyste de fleste kilder, at der ikke var rapporter om henrettelser, retsforfølgelse og domfældelse i sager om homoseksualitet, og at straffen i denne type sager derfor sandsynligvis havde været piskeslag indtil da.

I 2005 rapporterede flere kilder derimod om en række straffesager mod homoseksuelle, der blev dømt til døden ved hængning. De seneste sager med dødsstraf var knyttet til voldtægt, men de fleste observatører gav udtryk for, at den officielle terminologi, det iranske systems syn på gengældelse, som en form for islamisk straf og landets meget dårlige generalieblad på menneskerettighedsområdet gør det yderst vanskeligt at fastslå den sande karakter af en påstået kriminel handling.

Hvilken betydning Special Protection Division, der blev oprettet af præsidenten i slutningen af 2005 med henblik på at kontrollere alle steder, hvor folk mødes, for tilfælde af "moralisk kriminalitet", har for udviklingen inden for dette område er endnu uklart.

3.14 Politisk opposition

Åben opposition mod den islamiske stat er ikke tilladt. Medlemmer af organisationer, som er imod styret risikerer henrettelse eller fængselsstraffe. I en del af sådanne tilfælde vil de formelle anklager ifølge visse kilder imidlertid ofte lyde på narkosmugling eller lignende. Nogle organisationers aktiviteter er derfor stort set udøvet i eksil. Organisationer som Tudeh, Iran Paad, Fedayin Khalq og Darafesh Kaviani er rapporteret til at have ingen eller meget begrænsede aktiviteter i Iran. Mojahedin Khalq, KDPI og Komala er de mest aktive organisationer, og skal fremhæves her.

3.14.1 Mojahedin Khalq

Mojahedin Khalq bliver af myndighederne anset for at være en terroristorganisation. Mojahedin Khalq oplyses at være en af de mest aktive militante modstandsgrupper i Iran. Samtidig har der ikke været rapporteret om dødsfald i forbindelse med kampe mellem Mojahedin Khalq og regeringsstyrker i de seneste år. Organisationen har tidligere udøvet sine væsentligste aktiviteter fra Irak, men blev i forbindelse med invasionen af Irak i 2003 afvæbnet. Efterfølgende annoncerede den iranske regering, at man ville tilbyde amnesti til menige medlemmer af Mojahedin Khalq og i løbet af 2005 er 132 medlemmer af Mojahedin Khalq vendt tilbage til Iran under Internationale Røde Kors' auspicer. Lavt rangerende medlemmer kan tilsyneladende returnere til Iran uden at opleve problemer, men der er ifølge UK Home Office også beviser for, at antallet af henrettelser er steget drastisk siden valget af Ahmadinejad i 2005. En af de henrettelser, der er sket i 2006, er den af Hojat Zamanis, der var medlem af Mojahedin Khalq – en henrettelse, som skete efter en rettergang, der ikke opfyldte internationale standarder.

3.14.2 Kurdistan Demokratiske Parti i Iran (KDPI)

KDPI har sit hovedkvarter i den kurdisk kontrollerede del af Irak. Formålet med organisationen er at skabe kulturel og lokal autonomi. Myndighederne slår meget hårdt ned på organisationens ledere og militante medlemmer, og ifølge KDPI er adskillige af dets medlemmer blevet henrettet gennem de seneste år.

3.14.3 Komala

Komala er et kurdisk parti, der startede som en del af det iranske kommunistiske parti. Organisationens formål er at skabe demokrati og autonomi for den kurdiske befolkning. Myndighederne har i den seneste tid slået hårdt ned på Komala aktivister med dødsstraffe og henrettelser. To politiske aktivister med tilknytning til Komala blev henrettet i 2003.

3.14.4 Studenterdemonstrationer

Studenterdemonstrationerne, som fandt sted i 1999, skal her særligt omtales, da deltagelse heri i flere tilfælde har været et asylmotiv. Den 8. juli 1999 demonstrerede studenter fredeligt i Teheran på grund af myndighedernes indskrænkninger i ytringsfriheden, særligt på grund af lukningen af avisen "Salam". Politiet og andre sikkerhedsstyrker slog overdrevent hårdt ned over for disse demonstrationer, hvilket resulterede i fire døde og 300 sårede, mens ca. 400 blev arresteret. Præsidenten ønskede efterfølgende at stille de ansvarlige myndighedspersoner til regnskab, og tiltale blev rejst mod flere personer, men ingen ledende myndighedspersoner blev dømt.

Af de studenter, som blev arresteret, blev mange løsladt inden for et par måneder uden dog på noget tidspunkt at være blevet sigtet eller stillet for en dommer. Et antal på ca. 100 forblev imidlertid længere i fængsel, og enkelte er blevet idømt dødsstraf ved, hvad der rapporteres som meget unfair rettergange.

I sommeren 2003 demonstrerede studenter og andre i hele landet. Demonstrationerne begyndte som protest mod forslag om privatisering af universiteterne, men udviklede sig til i højere grad at være politiske med slagord mod de politiske ledere. I nogle tilfælde slog politi og andre sikkerhedsstyrker overdrevent hårdt ned over for disse demonstrationer. Flere blev såret, og mindst en student blev dræbt. Under og efter demonstrationerne blev op mod 4.000

mennesker, hovedsageligt ikke-studenter, arresteret. Størstedelen af disse er på nuværende tidspunkt arresterede, men et antal er fortsat tilbageholdt.

4 Dansk asylpraksis

I perioden 1. januar 2005 til 22. maj 2007 har Flygtningenævnet afgjort 91 sager og meddelt opholdstilladelse i 38 sager (18 K-status, 9 F-status og 11 B-status). Nævnet omgjorde således 42 % af Udlændingesservices afslag, hvilket er udtryk for en stigende tendens, som har været under vejs gennem de senere år, hvor nævnets omgørelsesprocent ellers har ligget på mellem 23 – 33 %.

De iranske asylansøgerees asylmotiver er meget forskellige. Således spænder motiverne bredt over hele spektret af flygtningebegrebet.

De sager hvori Flygtningenævnet har meddelt asyl kan i grove træk inddeles i nedenstående kategorier.

4.1 Politisk aktivitet

Et antal sager har omhandlet politisk aktivitet. Flygtningenævnet har meddelt asyl til ansøgere, der er kommet i de iranske myndigheders søgelys, enten som følge af deres politiske aktiviteter i opposition til styret, deres ven- eller slægtskab med personer, der er politisk aktive, eller fordi myndighederne er af den opfattelse, at de er modstandere af styret.

I to sammenhængende sager blev der meddelt K-status til et søskendepar og den enes ægtefælle som følge af aktiviteter for Mojahedin Khalq. Ansøgernes familie havde gennem mange år været udsat for omfattende chikane og trusler fra de iranske myndigheder som følge af farens aktiviteter. Begge havde deltaget i studenterdemonstrationer og den ene ansøger havde under tilbageholdelser været udsat for fysiske overgreb. Han havde ligeledes haft meldepligt siden 1992 og frem til udrejsen.

Der blev ligeledes meddelt K-status til en gruppeleder for en celle i Fedayin Khalq. Han havde undervist cellens medlemmer i politik og i musik som politiske budskaber samt uddelt løbesedler. Da et af cellens medlemmer blev pågrebet af myndighederne, gik ansøger under jorden.

Der blev meddelt K-status til en ansøger, som havde udøvet begrænsede politiske aktiviteter for en mindre monarkistisk gruppe, Persepolis, som han havde uddelt løbesedler for. Ansøgerens farbror, der levede i eksil i Tyskland, var stifter af gruppen. To andre medlemmer af ansøgerens gruppe var blevet anholdt, hvorfor det var sandsynligt, at han var eftersøgt af politiet.

Flygtningenævnet meddelte K-status til en ansøger, der havde arbejdet som medhjælpende dommer ved en militærdomstol i Shiraz. Han havde været medlem af en organisation ved navn "Kongestyret og Monarkisterne" under ledelse af Prins Reza Pahlavi og havde udført propagandaaktiviteter samt åbenlyst kritiseret den politiske undertrykkelse i Iran. Ansøger havde deltaget i demonstrationer i Norge og Danmark og været eksponeret i norsk tv og en norsk avis, hvor hans asylsag havde været omtalt og han fremstod som kritiker af det iranske

styre. Som militærperson havde han ligeledes haft udrejseforbud. Han og hans afghanske hustru, der tillige blev meddelt K-status, havde tidligere søgt asyl i Danmark under en anden identitet.

Nævnet meddelte B-status til en mindreårig ansøger, der flere gange havde været tilbageholdt og udsat for fysiske overgreb som følge af farens politiske holdninger. Faren var forsvundet, og myndighederne prøvede gennem familien at finde frem til ham.

Nævnet meddelte i december 2006 K-status til et medlem af Det Iranske Kommunistiske Arbejderparti, som tidligere havde været fængslet i 2½ år. Nævnet lagde til grund, at ansøgerens familie var at betragte som profilerede som politiske modstandere, og fandt, at ansøgeren var i risiko på grund af illegal udrejse og manglende overholdelse af meldepligt.

Fire sager vedrørte ansøgere med konflikter som følge af studenteruroligheder. I to sager havde ansøgerne deltaget i studenterdemonstrationer. I den ene sag havde ansøgeren været tilbageholdt og idømt 2 års betinget fængsel samt 40 piskeslag. I den anden sag havde ansøgeren i forbindelse med en demonstration været tilbageholdt og udsat for tortur, herunder piskeslag. Han havde endvidere uddelt løbesedler for en monarkistisk gruppe og var igen kommet i myndighedernes søgelys som følge af en partifælles anholdelse. I en tredje sag var den kvindelige ansøger blevet bortvist fra universitetet på grund af sine samfundskritiske udtalelser. Hun og ægtefællen havde endvidere været tilbageholdt og afhørt om en politisk aktivitet. Nævnet tillagde det vægt, at det var den samme officer, der flere gange havde afhørt den kvindelige ansøger. I den fjerde sag havde den mandlige ansøger mod betaling trykt propagandamateriale til studenterorganisationer. Myndighederne havde fået kendskab hertil og i den anledning opsøgt hans arbejdsplads. Der blev meddelt K-status i alle fire sager.

Fire af sagerne vedrørte ansøgere med tilknytning til de iranske myndigheder. I den ene sag meddelte nævnet B-status til en ansøger, der som Basij-medlem havde hjulpet en fange med at flygte, hvilket myndighederne var blevet bekendt med. I de to andre sammenhængende sager havde den mandlige ansøger, som oberst i Sepah, haft konflikter med sin overordnede og var flere gange blevet beskyldt for at sætte sig op mod de åndelige ledere. Da han blev degraderet og beordret udstationeret i Syrien, gik han under jorden. Han blev meddelt F-status og hans ægtefælle fik asyl som konsekvens af hans sag. Den sidste sag omhandlede en kvinde, som var medlem af Basij, og i forbindelse med et møde i Basij havde udtalt sig kritisk om ytringsfrihed og demokrati, hvilket førte til fængsling, hvorfra det lykkedes hende at flygte. Nævnets flertal fandt, at ansøgeren var kommet i et asylbegrundende modsætningsforhold til de iranske myndigheder og meddelte ansøgeren K-status.

4.2 Sur place, medieeksponering

I fire genoptagelsessager meddelte Flygtningenævnet asyl som følge af ansøgernes eksponering i Danmark, hvorved det måtte antages, at de iranske myndigheder var blevet bekendt med ansøgernes modstand mod det iranske styre. I to af sagerne fandt nævnet i første omgang ikke, at ansøgerne opfyldte betingelserne for at få asyl, og i de to andre sager fandt man ikke, at ansøgernes forklaringer var troværdige. I den ene sag blev der, som følge af ansøgerens sultestrejke i Sandholm fængslet, bragt indslag om ansøgeren i TV2's nyheder og i et radioprogram. I den anden sag havde nævnet i første omgang afvist at genoptage sagen, da ansøgeren i tre avisartikler i Danmark ikke var blevet omtalt med sit fulde navn, ikke var blevet

interviewet eller havde udtalt sig kritisk om det iranske styre, ligesom nogle trykte billeder havde været over 30 år gamle. Et par måneder senere blev ansøgers asylsag omtalt i artikler i Politiken. Ansøger var i disse artikler omtalt med fulde navn og artiklerne indeholdt et aktuelt fotografi af ansøger. Ansøger havde ikke, i de nævnte artikler, udtalt sig kritisk om det iranske styre og opfyldte derfor ikke betingelserne for at få K-status. Da det imidlertid ikke kunne afvises, at han som følge af omtale i en landsdækkende avis, var blevet eksponeret på en sådan måde, at han ved en tilbagevenden til Iran på nuværende tidspunkt ville være i risiko for at komme i de iranske myndigheders søgelys, blev han meddelt F-status. I den tredje sag havde ansøger fortsat sine politiske aktiviteter i Danmark og profileret sig ved at deltage radioudsendelser og som taler ved demonstrationer. I den fjerde sag var ansøgeren genstand for omfattende medieomtale som følge af nævnets afgørelse og hans efterfølgende sultestrejke. Der blev meddelt F-status i de to første sager og K-status i den tredje og fjerde sag.

4.3 Familiestridigheder

En kvindelig ansøger var blevet gravid med sin herboende kæreste. Hun blev meddelt B-status da det ikke kunne afvises, at hun ved en tilbagevenden til Iran som gravid uden for ægteskab ville risikere overgreb omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 2.

I to andre sammenhængende sager (mor og datter) meddelte Flygtningenævnet F-status, da moren var udrejst med sine børn uden ægtefællens samtykke og derved risikerede en uforholdsmæssig straf ved en tilbagevenden til Iran.

En kvindelig ansøger var af sin ægtefælle, blevet tvunget til at prostituere sig i Iran. Både hun og ægtefællen var narkomaner. I Danmark blev hun voldtaget af en herboende søsters ægtefælle. Hun frygtede at blive uretmæssigt beskyldt af svogerens familie i Iran for efterfølgende at have forvoldt hans død. Under sagens første behandling i Flygtningenævnet, fandt nævnet det ikke sandsynliggjort, at hendes prostitution og narkotikamisbrug skulle være kommet til de iranske myndigheders kendskab og fandt, at eventuelle konflikter med den afdøde svogers familie var af privatretlig karakter og derfor ikke asylrelevant. I 2005 genoptog Flygtningenævnet asylsagen og meddelte ansøger B-status. Nævnet lagde til grund, at der efter afslaget i 2004 var fremlagt fotos af det seksuelle forhold mellem ansøger og hendes afdøde svoger, at ansøgers familie i Iran havde været udsat for chikane af ansøgers ægtefælle, samt at ansøger havde et længerevarende forhold til en anden mand i Danmark.

En kvinde blev i marts 2007 meddelt B-status på grund af utroskab, hvor nævnet lagde til grund, at ansøgeren havde været sin ægtefælle utro, og at det var kommet ægtefællen til kundskab. Nævnet fandt det herefter sandsynliggjort, at ansøgeren ville være i reel risiko for dødsstraf eller for at blive underkastet tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

4.4 Homoseksualitet

Der er givet henholdsvis B- og F-status i to sager vedrørende homoseksuelle ansøgere. I den første sag var den mindreårige ansøger forfulgt af sin fader og kærestens brødre. I den anden sag var myndighederne bekendt med ansøgers homoseksualitet, og han havde under en tilbageholdelse været udsat for voldtægt.

En tredje sag vedrørte et mindreårigt medlem af Basij, der havde været udsat for seksuelle tilnærmelser fra sin overordnede. Da han flygtede fra sin overordnede, var han bevæbnet. Nævnet fandt ikke at våbentyveriet kunne begrunde asyl, men en forklaring om årsagen til tyveriet ville kunne medføre en uforholdsmæssig straf.

4.5 Etniske minoriteter/politiske aktiviteter

Der blev givet K-status til en kvindelig ansøger i konsekvens af ægtefællens sag. Ægtefællen tilhører Gashghai stammen, og der blev lagt vægt på det modsætningsforhold som ægtefællens del af stammen var i til det iranske styre. Han havde desuden sunget politiske sange og var udrejst illegalt.

Der blev endvidere meddelt K-status til en kurder som følge af hans tilknytning til Komala. Ansøger flygtede som barn med forældrene til Irak efter Shahens fald i 1979. Her boede han i flygtningelejr frem til udrejsen i 2004. Som sympatisør for Komala, uddelte ansøger regeringskritisk materiale og turde derfor ikke vende tilbage til Iran sammen med familien i 1991.

En etnisk kurder, der var født i Ramadiyah-lejren i Irak blev ligeledes meddelt K-status. Han vendte som ca. 18-årig tilbage til Iran sammen med sin familie. I modsætning til resten af familien fik han afslag på udstedelse af iransk ID-kort, da han ikke var født i Iran. I stedet blev han truet og overfaldet af de iranske myndigheder, der sagde, at såfremt han ikke forlod Iran og tog til Irak, så var han meddeler for KDPI. Ansøger var hverken medlem eller meddeler for KDPI. Resten af familien fik ligeledes problemer på grund af ansøger.

En sag vedrørte en ansøger af etnisk arabisk oprindelse. Ansøgeren havde over en periode på et halvt år været tilbageholdt tre gange og udsat for tortur. Han blev hver gang løsladt mod kaution. Årsagen til tilbageholdelserne var dels, at ansøger skyldte penge væk og dels, at ansøger gennem en periode havde opholdt sig i Danmark, hvor han havde familie. Ansøger blev ligeledes beskyldt for at ville sabotere valget i Iran. En torturundersøgelse har bekræftet, at ansøger har været udsat for tortur. Da nævnet ikke kunne afvise, at ansøger ved en tilbagevenden til Iran på ny ville blive tilbageholdt og udsat for tortur, blev han meddelt B-status.

I en anden sag blev et ældre kurdisk ægtepar meddelt B-status. Ansøgerne og deres tre sønner havde alle været aktive i KDPI. Familien havde blandt andet holdt partisaner skjult på deres bopæl. Den ene søn blev henrettet i 1983, den anden blev livsvarigt fængslet og den tredje søn, der har opholdstilladelse i Danmark, blev udsat for grov og langvarig tortur, hvilket har medført, at han i dag er stærkt invalideret. Den mandlige ansøger er syg som følge af tortur. Da de iranske myndigheder blev opmærksomme på, at ansøgerne planlagde at besøge deres søn i Danmark, blev de tilbageholdt og pålagt at bringe sønnen med tilbage til Iran. De blev ligeledes tvunget til at deponere skødet på deres hus samt en større sum penge. Efter ansøgeres udrejse er deres svigerdatter blevet afhørt om ansøgerne samt truet med fængsel. Da ansøgerne vil være i reel risiko for dødsstraf eller at blive underkastet tortur, meddelte nævnet dem B-status.

4.6 Religion

Nævnet meddelte K-status til en ansøger, der var konverteret fra islam til kristendommen. Ansøger havde deltaget i religiøse møder samt modtaget kristendomsundervisning. Han havde været anholdt og tilbageholdt i 5 måneder af gardisterne og havde været udsat for tortur

under tilbageholdelsen. Efter løsladelsen havde han i et halvt år ugentlig meldepligt og skulle desuden underskrive en erklæring på at opgive kristne aktiviteter. Ca. et år efter anholdelsen deltog ansøger i et religiøst møde, hvor to andre deltagere blev anholdt. Ansøger nåede at flygte fra mødet og forlod herefter Iran.

4.7 Praksis i Udlændingesservice

Udlændingesservice har i 2006 behandlet 68 sager fra iranske asylansøgere. Der blev meddelt opholdstilladelse i 29 sager, hvilket svarer til en anerkendelsesprocent på 43. I 23 sager blev der meddelt K-status og i 6 sager B- eller F-status. Derudover blev der i 33 sager meddelt asyl efter udlændingelovens § 8 (kvoteflygtninge). I fire sager blev efter afslag på asyl givet humanitær opholdstilladelse, og i to sager blev der givet opholdstilladelse af andre særlige grunde, ligeledes i henhold til udlændingelovens § 9.

4.8 Udsendelse af afviste asylsøgere

I sager, hvor en ansøger *medvirker* og er i besiddelse af *identitetspapirer*, er der ikke problemer med udrejsen. I sager hvor en ansøger imidlertid *ikke* ønsker at *medvirke* til udrejsen og ikke er i besiddelse af *rejsedokument*, stiller den iranske ambassade krav om, at ansøgeren selv skal underskrive en ansøgning om udstedelse af rejsedokument. I sådanne sager hvor ansøgeren ikke ønsker at medvirke til udrejsen, er det således ikke muligt at udsende ansøgeren.

Rigspolitiet har i et antal sager vedrørende iranske statsborgere anvendt *frihedsberøvelse* for at motivere ansøgere i udsendelsesposition til at samarbejde om udrejsen. I en Østre Landsrets kendelse af 30. september 2004 henviste landsretten til proportionalitetshensynet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra f, da man løslod tre udlændinge, der til trods for længere tids frihedsberøvelse (mere end 12 måneder) ikke lod sig motivere til samarbejde. På denne baggrund løslod Rigspolitiet i september 2005 fem iranske statsborgere, idet disse personer til trods for forholdsvis langvarige frihedsberøvelser ikke lod sig motivere til at medvirke til at tilvejebringe forudsætninger for en frivillig udrejse.

5 Vigtigste kilder

- Amnesty International, Public Statement: Iran: Amnesty International concerned at increasing censorship, december 2006
- Amnesty International: Urgent Appeal: Reza Abbasi – Iranian Azerbaijani Human Rights Defender, AI Index: MDE 13/131/2006
- Rigspolitiet, Status på arbejdet med udsendelse af afviste asylsøgere, april 2007
U. K. Home Office, Iran Country Report – Iran, maj 2007
- Amnesty International, The Wire, oktober 2006
- Amnesty International, Public Statement: Iran: Human Rights Defenders under attack – Amnesty International calls for the ban on leading independent human rights organization to be over-turned, August 2006
- Amnesty International Report 2006, maj 2007
- Reporters without Borders, Iran - 2006 Annual Report, maj 2006 (www.rsf.org)
- U. S. Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2006, marts 2007

- Human Rights Watch, World Report - Iran, Januar 2007 (www.hrw.org)
- U. K. Home Office, Iran Country Report – Iran, maj 2007
- Udlændingetjenesten, Rapport fra fact-finding mission til Iran, januar 2005
- International Crisis Group: Middle East Briefing No. 18 – What does Ahmadi-Nejad's Victory Mean?, august 2005
- Saban Center - Event Information: Iran After the Election: A Long-Term Perspective, juni 2005
- www.freedomhouse.org/research: Countries at the crossroads: Iran, 2005
- BBC NEWS: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/3887311.stm
- UN, Special Representative of the Commission on Human Rights on the situation in the Islamic Republic of Iran, august 2001 og januar 2002.
- UNHCR, Background paper on refugees and asylum seekers from the Islamic Republic of Iran, januar 2001
- Wikipedia, the free encyclopedia (www.wikipedia.org)